

JEHOVAS VITNER
Gaupeveien 24
1914 YTRE ENEBAKK

Deres referanse

Vår referanse
21/00568-1

Dato
10.02.2021

Krav om redegjørelse - Innsyn i og sletting av personopplysninger - Jehovas vitner

Datatilsynets oppgave er å føre kontroll etter personopplysningsregelverket slik at enkeltpersoner ikke blir krenket gjennom bruk av opplysninger som kan knyttes til dem.

Sakens bakgrunn

Datatilsynet har den senere tiden mottatt flere klager og tips angående Jehovas vitners behandling av personopplysninger.

Klagene omhandler at Jehovas vitner lagrer personopplysninger ulovlig, at det ikke gis fullt innsyn i personopplysninger, eller at personopplysninger ikke slettes i tråd med personvernregelverket. Enkelte omtaler at de har vært involvert i såkalte «dømmende utvalg» av ulike årsaker, men som regel knyttet til seksuelle forhold. Det har blitt tatt notater under disse utvalgene, og klagerer reagerer på eller er bekymret for at det blir lagret opplysninger om deres seksuelle forhold.

Datatilsynet skal undersøke forholdene klagerne tar opp, herunder om det finnes rettslig grunnlag for behandlingen av personopplysninger, om det gis tilstrekkelig informasjon, og om klagerens rett til innsyn og sletting ivaretas. For å behandle sakene trenger Datatilsynet mer informasjon fra dere angående hvilket organ som er behandlingsansvarlig for lagringen av medlemmer og tidligere medlemmers personopplysninger, og særlig tilknyttet prosessen rundt dømmende utvalg.

Av relevans for saken har Datatilsynet fått oversendt et brev som det skandinaviske hovedkontoret til Jehovas vitner i Holbæk i Danmark sendte det danske Datatilsynet 16. april 2020. I dette brevet fremgår det at Jehovas vitner ikke har en sentral administrasjon i EU/EØS, og at avdelingskontorene i de forskjellige EU/EØS-landene fører tilsyn med og støtter de religiøse aktivitetene i de land som er under deres tilsyn. Det fremgår videre at beslutningene vedrørende formål og behandling av personopplysninger om personer som bor i

Sverige, treffes av den juridiske personen Jehovas vittnen i Malmø i Sverige. Dette brevet følger for ordens skyld vedlagt.

Rettslig bakgrunn

Behandlingsansvar

Personopplysningsloven gjennomfører den europeiske personvernforordningen i norsk rett. Den behandlingsansvarlige er det primære pliktsubjektet etter forordningen, og er overordnet ansvarlig for å overholde personvernprinsippene og regelverket.

Den behandlingsansvarlige er den som bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke midler som skal benyttes, jf. personvernforordningen artikkel 4 nr. 7. Behandlingsansvaret kan også være felles for to eller flere virksomheter eller organer, jf. artikkel 26. Det er ikke nødvendigvis et krav for å være behandlingsansvarlig at organet eller virksomheten selv har direkte tilgang til personopplysningene som behandles, jf. blant annet EU-domstolens sak C-25/17 *Jehovan todistajat*.

En databehandler er en virksomhet eller et organ som behandler personopplysninger på vegne av den behandlingsansvarlige, jf. personvernforordningen artikkel 4 nr. 8. Behandlingen av personopplysninger som databehandler utfører på vegne av den behandlingsansvarlige skal være underlagt en databehandleravtale, jf. personvernforordningen artikkel 28 nr. 3.

Rettslig grunnlag og særlige kategorier av personopplysninger

All behandling av personopplysninger må ha et rettslig grunnlag etter personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 for å være lovlig. Det må foreligge et rettslig grunnlag for hver behandling av personopplysninger til hvert enkelt formål. Rettslige grunnlag for behandlingen kan være:

- Den registrerte har samtykket til behandling av personopplysninger til et eller flere spesifikke formål, jf. bokstav a.
- Behandlingen er nødvendig for formål knyttet til de berettigede interessene som forfølges av den behandlingsansvarlige eller tredjepart, med mindre den registrertes interesser eller grunnleggende rettigheter og friheter går foran og krever vern av personopplysninger, særlig dersom den registrerte er et barn, jf. bokstav f.

For at et samtykke skal være gyldig, må en rekke krav være oppfylt. Et av kravene er at samtykke må være frivillig. Et samtykke er ikke gyldig dersom det foreligger press for å samtykke, for eksempel dersom det er et skjevt maktforhold mellom den registrerte og den behandlingsansvarlige. Samtykke er heller ikke gyldig dersom det oppstår negative konsekvenser dersom man ikke samtykker, og man kan for eksempel ikke sette samtykke til å behandle personopplysninger som et vilkår for medlemskap i en organisasjon eller for å kunne delta i aktiviteter. Den enkelte må være i stand til å foreta et fritt valg, og samtykke skal også når som helst kunne trekkes tilbake uten negative konsekvenser.

Behandling av særlige kategorier av personopplysninger, slik som personopplysninger om en persons religion eller seksuelle forhold, er i utgangspunktet forbudt, jf. personvernforordningen artikkel 9 nr. 1. Dette omfatter ikke bare opplysninger som direkte angår en av de opplistede kategoriene av opplysninger, men også indikatorer som indirekte kan utlede dem. For å kunne behandle slike personopplysninger, må et av unntakene i forordningens artikkel 9 nr. 2 få anvendelse, og dette kravet kommer i tillegg til kravet om rettslig grunnlag etter artikkel 6.

For religiøse organisasjoner kan særlige kategorier av personopplysninger behandles som ledd i organets berettigede aktiviteter og med nødvendige garantier, forutsatt at behandlingen bare gjelder organets medlemmer, tidligere medlemmer eller personer som på grunn av organets mål har regelmessig kontakt med det, jf. artikkel 9 nr. 2 bokstav d. Særlige kategorier av personopplysninger kan bare behandles etter dette unntaket dersom opplysningene ikke utleveres til andre enn organet uten den registrertes samtykke.

Plikt til å legge til rette for de registrertes rettigheter

Den behandlingsansvarlige må legge til rette for at den registrerte kan utøve sine rettigheter etter personvernforordningen, jf. artikkel 12 nr. 2. Dette innebærer at den behandlingsansvarlige må sette av ressurser og ha systemer for å vurdere forespørsler fra privatpersoner.

Rett til innsyn

Den registrerte har rett til innsyn i alle personopplysninger en virksomhet behandler om dem, jf. personvernforordningen artikkel 15. Den registrerte har også rett på til å få informasjon som beskrevet i artikkel 15 nr. 1 bokstavene a) – h), blant annet informasjon om den behandlingsansvarlige har utlevert personopplysninger, og hvem som i så fall er mottakere.

Etter artikkel 15 nr. 3 har den registrerte rett til kopi av personopplysningene som behandles. Det skal være gratis å få en kopi av personopplysningene.

Den behandlingsansvarlige har plikt til å svare på en begjæring om innsyn uten ugrunnet opphold, og senest innen én måned etter å ha fått henvendelsen. Fristen kan forlenges ytterligere to måneder ved behov, men den behandlingsansvarlige må da sende en begrunnelse for forsinkelsen innen fristen.

Det finnes muligheter for å gjøre unntak fra retten til innsyn med hjemmel i personvernforordningen artikkel 15 nr. 4 og i personopplysningsloven § 16. Dersom den behandlingsansvarlige nekter innsyn, skal det sendes en skriftlig begrunnelse til den registrerte uten ugrunnet opphold, og normalt senest innen en måned. Det må henvises til den aktuelle unntakshjemmelen i personopplysningsloven § 16.

Rett til sletting

Artikkel 17 gir den registrerte i mange tilfeller en rett til å få slettet sine personopplysninger, og den behandlingsansvarlige har også en plikt til å slette personopplysningene på eget initiativ dersom bestemte vilkår er oppfylt. Dette gjelder blant annet dersom den registrerte trekker tilbake sitt samtykke, at det ikke lenger er nødvendig å behandle opplysningene for formålet de ble samlet inn for, eller at opplysningene har blitt behandlet ulovlig. Videre plikter den behandlingsansvarlige å slette opplysningene dersom den registrerte protesterer mot behandlingen i henhold til artikkel 21 nr. 1, og det ikke finnes mer tungtveiende berettigede grunner til behandlingen.

Dersom et av vilkårene for sletting er oppfylt, skal sletting skje uten ugrunnet opphold, og senest innen 30 dager etter at den behandlingsansvarlige mottok anmodningen, jf. personvernforordningen artikkel 17, jf. artikkel 12 nr. 3.

Den behandlingsansvarlige skal underrette enhver mottaker som har fått oversendt personopplysningene om sletting av personopplysninger som utføres etter artikkel 17. Den behandlingsansvarlige skal også underrette den registrerte om nevnte mottakere dersom den registrerte anmoder det.

Vi ber om svar på følgende:

I lys av det vedlagte brevet fra det skandinaviske hovedkontoret til Jehovas vitner i Holbæk i Danmark, forstår Datatilsynet det slik at beslutninger om formål og midler for behandlingen av personopplysninger om medlemmer og tidligere medlemmer som bor i Norge, herunder tilknyttet dømmende utvalg, tas av Jehovas vitners virksomhet i Norge.

1. Er dere enige i Datatilsynets forståelse? Vi ber dere begrunne svaret deres.
2. Dersom svaret på spørsmål 1 er ja, hvem er behandlingsansvarlig for behandlingen av personopplysninger om medlemmer og tidligere medlemmer som bor i Norge, herunder tilknyttet dømmende utvalg? Er dette Jehovas vitners avdelingskontor i Norge i Enebakk eller den enkelte menighet? Vi ber dere begrunne svaret deres.
3. Dersom svaret på spørsmål 1 er nei, hvem bestemmer formål og midler for behandlingen av personopplysninger om medlemmer og tidligere medlemmer som bor i Norge, herunder tilknyttet dømmende utvalg?

Videre fremdrift

Dere må svare på spørsmålene våre **innen 4. mars 2021**.

Hjemmelsgrunnlag

Etter personvernforordningen artikkel 58 nr. 1 har vi myndighet til å kreve de opplysningene som trengs for at vi skal kunne gjennomføre oppgavene våre.

Vern mot selvinkriminering

I tråd med forvaltningsloven § 48 gjør vi dere oppmerksom på at det kan foreligge en rett til ikke å svare på spørsmål eller utlevere dokumenter når svaret eller utleveringen vil kunne utsette dere for overtredelsesgebyr.

Klageadgang

Dere kan klage på pålegget om å gi oss informasjon. En eventuell klage må sendes til oss **innen tre dager** etter at dette brevet er mottatt (jf. forvaltningsloven § 14). Dersom vi opprettholder vårt vedtak vil vi sende saken videre til Personvernemnda for klagebehandling.

Offentlighet, innsyn og taushetsplikt

Vi vil informere dere om at alle dokumentene i utgangspunktet er offentlige, jf. offentlighetsloven § 3. Dersom dere mener det er grunnlag for å unnta hele eller deler av dokumentet fra offentlig innsyn, ber vi dere om å begrunne dette.

Datatilsynet har taushetsplikt om hvem som har klaget til oss, og om klagerens personlige forhold. Taushetsplikten følger blant annet av personopplysningsloven § 24 og forvaltningsloven § 13. Som part i saken kan dere likevel etter omstendighetene bli gjort kjent med slike opplysninger av Datatilsynet, jf. forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 1. Dere har også rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Vi gjør oppmerksom på at dere har taushetsplikt om opplysninger dere får av Datatilsynet om klagerens identitet, personlige forhold og andre identifiserende opplysninger, og at dere bare kan bruke disse opplysningene i den utstrekning det er nødvendig for å ivareta interessene deres i denne saken, jf. forvaltningsloven § 13 b andre ledd. Vi gjør også oppmerksom på at brudd på denne taushetsplikten kan straffes etter straffeloven § 209.

Mer informasjon om personvern, internkontroll og informasjonssikkerhet kan dere finne på våre nettsider, www.datatilsynet.no.

Med vennlig hilsen

Bjørn Erik Thon
direktør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer

Vedlegg: Udtalelse af 16. april 2020 fra Jehovas Vidner